

Novice.

(Dopisi.) (Odlomek iz prijateljskega dopisa.) Vrednik, ki hoče biti tudi rednik svojega časnika, se ne more, temuč se mora — če tudi morda proti svojemu lastnemu, boljemu prepričanju — držati tiste pisave, ktero želi večina brancev in posebno dopisovavcev, ker bi si sicer lahko zgubil mnogo teh in unih. „Za vkus se ni pripraviti.“ Tako so tudi „Novice“ le zavolj „večine“ potegnile z novooblikarji — vkljub svojim lastnim jasnim in slovesnim dokazom za prednost „starih oblik“ — še v dveh zadnjih listih leta 1849. Tega nihče ne zameri časniku, za ktereja je „Lebensfrage“, vstreči svojim naročevavcom.

Balantinov.

Iz Gorice 14. febr. — Kdor hoče kaj ličnega narediti, mora tudi znati prav pomeriti, in sicer čevljar po nogi, klobočar po glavi, — učenik po okoliščinah, kar je naj težje. — Nadjamo se, dragi bratje, da se nam bo kmalo naša butara polajšala. Ako bodo tedaj Slovenci po slovensko, Lahi po laško v šolah učili, bomo gotovo bolje napredovali. Ni čuda, da Nemci s svojim šolstvom bolje shajajo, kakor mi, — ko uče povsod le v svojem maternem jeziku. Ložje je kaj podedovati, kakor pa si z žulji in s potom svojega obraza kaj pridobiti. Tudi mi bomo naše otroke le v enem, in sicer v maternem jeziku učili. K temu nam boš tudi Ti, dragi „Tovars“, pripomogel. Prav veseli smo Te. Naš visokočastiti gospod šolski nadzornik J. c. Mozetič, kateri za vse naše šole prav vneto in neutrudljivo skerbé, nam ta časnik zelo priporočajo. — Povem še, da čast. gosp. Tesari v naši višji mestni šoli vsako nedelje od 11. — 12. uče kemijo. — Slava!

M. S.

Iz N , 15. februarja. — Kakor so vsi časniki naši verlo obnašajo vedno kliče: „Naprej!“ — kličeš tudi Ti, predragi naš „Tovars“, in budiš svoje brate na važno delo. Res prav glasno jih kličeš iz mnogoletnega spanja! Zategadel Ti pa tudi doni od vseh strani, kamor le zahajaš, občna zadovoljnost.

Po Tebi, dragi „Tovars!“ je zasvetila tudi priprostemu kmetu boljša duha, ktera mu obeta potrebno prerojenje. On bo zaznal, da so šole v resnici vsučelišča, kjer se morejo njegovi otroci naučiti vsega, česar potrebujejo za časno in večno srečo. To spoznavši se ne bojo naši kmetje obotavljali svoje otroke pridno v šolo pošiljati. In gotovo tudi ne bomo slišali kmeta, da bi rekel: „Čemu so nam šole? — saj otroci malo ali pa celo nič ne znajo, čeravno že več let hodijo v šolo hlače tergat; raje jih imam doma, da mi vsaj krave pasejo ali, kar že bodi, delajo.“ To se je v poslednjem času, ne rečem v najposlednejšem, večkrat slišalo, česar pa so bile večidel le šole krive, ker so kmečko mladino le nekako mlačile ne pa koristno učile. Kmet dobro vé, da iz slabe moke nikdar dobrega kruha ne bo. Mili moj „Tovars!“ sam sem imel priliko na svoje ušesa čuti tako pritožbo, in zraven tega še celo versto nepovoljnih jeremijad. — Pri tej priliki naj Ti, ljubi „Tovars!“ povem še kaj, kar Te pa utegne jako jako razveseliti. Preteklo velike šolske praznike se peljem po cesti skozi Č — na V — na somenj proti Dr., kjer se pa ustavim, in, komaj z voza stopivši, zvem, da imajo ta dan tukaj otroci konecletno preskušnjo. Brez pomisleka se pomudim, in grem v šolo, radoveden, kako da se bojo otročiči obnašali. In lej! kako zelo sem se zavzel zagledavši polno šolo belih učencev in učenk, ki so vsi v milem, maternem jeziku tako gladko in verlo odgovarjali,

da jih je bilo res veselje poslušati. Katchet D - lj, iskren domoljub, so res moč na svoji stopnji, — pa tudi učitelj je vse hvale vreden, zakaj otroci so v vseh predmetih tako verlo odgovarjali, da nikoli tega. — Pa še kaj se mi je dopadlo! — Zbranih je bilo v šoli ne le mnogo visokoč. duhovnov in pa vradnikov, ampak tudi cela versta staršev, ki so jih gosp. župnik k preskušnji povabili, da slišijo, koliko so se njihovi otroci lepega in prekoristnega naučili. Radosti jim je srce igralo, ko so čuli svoje otroke tako veselo in gladko odgovarjati; svitile solze so jim oči zalivale, in veselja niso vedili, ali bi bili po dokončani preskušnji hvalo dajali gospodom učnikom, ali bi svoje ljube otroke urno na dom spremljevali. Tako zadovoljni in hvaležni so bili! — Mislim, da po takem načinu kmet gotovo urno dobi veselje do šole, in da se ne obotavlja otroke va-njo pošiljati; menim pa tudi, da je prav pametno, ako tudi starši pridejo k preskušnji, da spoznajo, kako potrebne in koristne so otrokom šole. — Da si mi zdrav, premili „Tovars!“

Leop. M. Podgoriški.

Iz Ljubljane. Ne moremo drugače, da povemo, kako zelo je „Tovars“ hvaležen, ker vidi, da njegovo upanje do milih bratov in prijateljev ni bilo zastonj. Veliko verlih in slavnih mož mu je prijazno odperlo svoje gostoljubne vrata, — tudi vikša duhovna gosposka se je milostljivo nanj ozerla. Dobili smo od prečastitega vikšega konzistorija iz Gorice že dva prav slavivna dopisa. Pervi (10. pros. s št. ⁶⁰/_s) nam je prinesel 12 naročnikov; — drugi (9. sveč. ²²⁶/₃₀) pa nam je milostljivo naznanil, da se nam bo od časa do časa na znanje dajalo, kako se snuje in napreduje ljudsko šolstvo v goriški nadškofiji. — V razpisu 31. pros. s št. ⁸⁵/₁₀ pa tudi ljubljanski prečastiti knezoškofijski konzistorij visokoč. duhovščini in vsem učiteljem v naši škofiji prav gorko priporoča, da bi se naročevali na naš časnik, posebno pa, da bi ga podpirali z dobrimi spisi vsi, kateri imajo zmožnost in dobro voljo za to. Učiteljem se pa še prav posebno na srce govori, da bi to za čast imeli, če bi svojega „Tovarsa“ po vsi svoji moči podpirali, ako ne vsi s spisi, pa saj z naročnino. — Lejte, ljubi bravci! to so perve krasne cvetice, ktere nam obetajo veselo pomlad in „Tovarsa“ preserceno veselijo.

Iz Ljubljane. Prečastiti ljubljanski konzistorij je z razpisom 4. sveč. s št. ¹⁸⁴/₂₁ razposlal po škofii naročilne povabila za prekoristno in dobro znano knjigo: „Jahrbuch für Aeltern, Lehrer und Erzieher, von Joh. Mareš, k. k. Schulrath, 26. Jahrgang 1861.“

Iz Ljubljane. V Novicah in v Glasniku beremo, da se je namenil Janko P. Vijanski, ako se oglasi dosti naročnikov, poslati národno knjigo „Slovenski zabavnik“ med svet. Prosi tedaj vse rodoljube, prijatelje in znance, da mu nabirajo naročnikov in njih imena naznanijo (na Verhniko, Oberlaibach). Vsak nabiravec dobi na 8 iztisov devetega — po verhu. Cena tej knjigi bode 90 kr. Zraven pa lepo prosi vse slov. pisatelje, da bi ga podpirali. Vseč mu bodo: novele, kratke povesti, národške stvari, pravke, pesmi, zagotetke, natoroznanski in humoristični spisi, igrokazi i. t. d. Tako knjigo misli g. Vijanski vsako leto izdati. Srečo! —

Premembe v učiteljskem stanu.

Lorenc Kušlan, učitelj v Slavini je prišel za učitelja v Planino, in uč. orgl. in cerkv. služba v Slavini (v postojnski tehantii) je s preč. konz. razpisom 14. sveč. t. l. s št. ²⁷⁷/₁₀ z 253 gl. 45 ¹/₂ kr. st. dn. dohodkov razpisana. Prošnje za nje se ravnaajo do vis. c. k. prim.-krajnsko deželnega poglavarstva v Terstu, in se oddajajo pri preč. ljubljanskem konzistoriju do 31. sušca t. l. — Jak. Schott, podučit. v normalni šoli v Ljubljani, je postavljen ondí za učelnika, in na njegovo izpraznjeno mesto pride Franc Gerkmann, podučitelj pri mestni šoli v Ljubljani; — v mestno šolo pa pride začasno Blaž Kuhar, pomočni učitelj pri ljubljanski normalni šoli.